

sopis „Journal de Constantinople“ — oznanovati slavo velkega vezirja in mogočnost Turčije.

Poslednje dogodbe pa učile so svet, kako stoji na Turškem. Černagora odreče pokorščino. Ni je armada Bajezida ali Selima ob tla trešila. Rusija zbira vojake krog črnega morja in vadi brodovje krog Sebastopolja; divan kliče pomoči na vse kraje sveta.

Grof Leiningen pride s tirjatvo, poslan od svojega cesarja, v Carigrad; ne sprejemajo ga zaničljivo, ne silijo ga enuhati se klanjati pred vladarjem v prah, — vse se dovoli, prosijo in ne ukazujejo! Pa še le zdaj: Knez Menčikov je tu!

Vsih oči se obračajo proti zlatem rogu. Knez Menčikov je tu: Sprejemajo ga ko vladarja; armada v slovesni opravi, vsi velikaši peš pred palačo, ga peljati pred sultana; cela muzika pričakuje ga. Zdaj pride, v vsakdanji obleki in palici v roki. O čudo!! In ljuta jeza vladarjev zemlje trešila ni ga v prah. Ne! najmodrejši minister, Fuad Effendi, morebiti edini zares omikan Turk, mora iz službe stopiti, ker se gjavru ni vredno zdelo, obiskati ga.

Tako se preminjajo časi! Kdo pač bil je Soliman veliki? Mar tudi vladar te deržave? In kje je ljudstvo, ki širilo je kadaj toliki strah po Evropi, pred katerim tresle so se vse dežele od vshoda do zapada?

Dve sto let bliščal se je polomesec v svojem blešku na Zofijnem domu, potem pa začel je temneti in temni čedalje bolj.

Zdaj visi v mraku že, in kdo vé, ali ne bode popolnoma ugasnil! —

To je ob kratkem zgodovina turškega carstva do pričujoče vojske; — kaj bo njeni konec, nihče ne vé. Toliko je gotovo, da velike premembe bojo njeni nasledci.

Ozir po domači.

Poklon na Učki.

Potovaje iz Istre po cesti čez Učko se pride, ko se malo okoli nekega vèršička zavije, na kraj, kjer se h kratu veličansk lepogled skoraj na vso staro Liburnijo z morjem in otoci odpre; in ta kraj se imenuje Poklon, zato, ker se ondi potojoči Istrani in Liburnijani, zagledši nad Reko Tersat, odkrijejo in Materi Božji poklonijo; na povratku pa iz Liburnije v Istro, pridši na to mesto, se tudi še enkrat na Tersat obernejo, in to isto pobožnost storé. Imé tega kraja je tedaj stalna priča pobožnosti Istranov in Liburnijanov, al škoda je, da so nekteri že počeli to lepo pobožno navado opuščati, ter več ne vejo, zakaj se onde imenuje na Poklonu. — Od ondi proti severju je verh z imenom Cerkvenik ali Cerkveni verh, ker je ondi v davnih časih na njem malo od ceste na Veprinaški zemlji, kjer se tri meje: Vranjska, Lovraneka in Veprinaška snidejo, cerkev S. Petra na Učki stala, kodar se še njeni zidovi poznajo, in v Veprinaških zakonih od leta 1507 se bere, da so ondi gori somnji bili, na ktere je moral Reški kapitan, dobre četiri ure hoda, prihajati, in občina Veprinaška mu zato ni bila dolžna družega plačila dajati, kakor konja za jezdit in obed. Al potlej je bila ta cerkev v Poljane med Veprincom in Lovrano prenešena, kjer še stoji, in se trije mali somnji na leto derzé.

J. V.

Ogled po krajnskem Gorenskem.

V desnem podnožju orjaškega Triglava leži Bohinj, kraj, zastran svoje naravne lepote znan po širocem svetu. Razdeli se Bohinj v dvé dolini, ki amfiteatralično ležite ena nad drugo; imenujete se zgornja ali sredniška in spodnja ali bistriška dolina. Ako po-

potnik od Železnikov čez sterne soriške planine pridši bistriško dolino in nje okolico vglada, se ga more o pogledu krasne lepote tega kraja polastiti rajski čut. Ravno nasprot ti kipí v podnebje velikanski Triglav, pihljaje popotniku s svojih večnih leдохramov kakor k pozdravu hladen vetrič v spoteni obraz.

V zapadu vidiš skalovnato okolico Savice z jezerom v podnožju, ktero poslednje vendar niski grički nevošljivci zakrivajo; še bližej tū soriških planin se dviguje Černa perst, hrib sicer na videz ne visok, vendar se odpre na njega temenu popotniku rajski pregled po talianskih ravninah. V izhodu se ogleda kmalo tud okrogli hribček, Gradec imenovan. Stal je o paganskih časih tū gor Čertomirev močni grad, in tū gor je bil zgubil on tisto strašno noč (glej „Kerst pri Savici“. Vvod.) zadnjo trumo zvestih. Iz razvalin tega grada se je izzidala poznejši, kakor ljudski glas pravi, cerkev matere Božje na Bitnjah, ktera stoji Gradecu nasprot unkraj Save. Dandanašnji na Gradecu od preteklosti družega ne zapaziš, kakor sled grajskega obzidja, kateri pa je že vès z rušnjo pokrit in zarašen. Po zagotovitlu prejšnjega bistriškega učitelja ni vendar treba tū mnogo kopati, da se najde mnogo železnih in družih starin, ki spričujejo starodavnost tega kraja. Nekoliko tū najdenih starin se nahaja v ljubljanskem muzeju, vendar je po mojem mnenju želeti temu kraju in kopanju po starih večji pozor.

Bistrica je prav prijazna in zlo obljudena vas; od nje in gosp. baron Cojz-evih fužin bi se dalo mnogo govoriti, tudi novo čvetero glasno harmoniško zvonjenje lepe farne cerkve, in enako prijetno novo triglasno zvonjenje podružne cerkve na Bitnjah bi bilo že zaslužilo, poprej omenjeno in pohvaljeno biti, ali za danes hočem omeniti le enega poslopja, ktero se je v poslednjih 3 letih po neutrudnem prizadetju čast. gosp. fajmoštra Jan. Kovačiča vzdignilo iz tal; menim namreč novo šolsko poslopje, ki je resnično pravi kinč Bistrice. Ako povém, da je to delo veljalo okol 3000 gold., si more že slednji bravec misliti, da se za taki dnar tū, kjer je zidarska priprava dober kup, napravi kaj izverstnega. Služi pak tudi nova šola na čast gosp. fajmostru in Bistričanom, ker spričuje, da jim je za potrebno omiko mladine posebno mar. Slava! (Konec sledí.)

Novičar iz austrijskih krajev.

Xp. Iz Ormoža na Štaj. 1. augusta. Tudi pri nas, to je, na doljnem dravskem in murskem polju, je žetev dokončana in veliko žita je že omlačenega, ker manj premožni so že teško pričakovali novega pridelka. Hvala Bogu! da smo veliko več pšenice in reži našeli, kakor smo pričakovali, razun tistih krajev — in žalibog, da jih je dosti — ktere je toča potolkla. Slame je manj, kot preteklo leto, zerna pa več in kaj lepo je; kopa daje letos drevenko z verhom, ko je lani še le troje kop drevenko dalo *). Tudi ječmen je dobro ple-njal, še bolje pa obeta ovès, kterege se nek že 20 let ni toliko našelo kot letos; čudo! da pogostoma se narajmate v enem olusku po dve zerni. Koruza kaj lepo stoji, po dvoje in troje velicih steržev nosi eno steblo. Zgodnji krompir je bil čisto zdrav, pôzni pa je začel na perju černeti se in trohneti. Sená se je veliko manj nakosilo kot lani, pa je veliki lepši od lanskega. Sadja, kakor sem že zadnjič omenil, ne bomo imeli nič; tista trohica sliv (češpelj), ki je bila na drevju, je še zelena odpadla. Vina bo malo, morebiti komaj desetina lanskega pridelka, smod in pikec sta popustila prazne petlice, — na braj-

*) Ena kopa (Schober) ima 2 kopici, ena kopica 30 snopov, 1 snop je 15 liber téžak. S tem popravim na opomin častitega gospoda pomoto v 71. listu lanskim „Novic“. Pis.

dah pa pokončuje tertna bolezen grojzde. Pravijo, da prezgodnji mraz v jeseni in suha burja konec mesca januarja sta škodovala. Tudi kuhinskih sadežev se je obilo pridelalo; omenim tu le čebule, ktero kmetje iz okolice dornavaške voz za vozom že neprenehoma skozi dva dni na horvaške sejme vozijo in s skupljenimi dnarci v varaždinske toplice zahajajo.

Veseli ta dopis pa, Bogu bodi milo! moram skleniti z žalostnim naznanilom, da nagla smert nam je vzela izvrstnega domoljuba, za katerim vsa okolica serčno žaluje — gospoda Jurja Kajnič-a, župnika pri sv. Bolfangu v Višu, ki je za mertvudom v naj krepkejši starosti umrl. Bil je rajni zares mož po velji božji, vès udan svojemu poklicu je bil učenik neutrudljiv, tolažnik žalostnim, svetovavec in prijatelj revnim in zapušenim, podpornik šolam, v versti domorodcov prvi! Kjerkoli je bival, je zapustil blage spominke delavnosti svoje, in leta in leta bojo cvetele — njemu v spomin — mnoge vertne zasadišča, ki jih je napravil na Humu in okoli Huma. Bila mu zemljica lahka!

Iz Železnikov 3. aug. J. L. Pač čudno je, da dosihmal še nihče ni spomnil novih orgelj farne cerkve v Krajnu, ker so vendar hvale vredno delo o glasu in unajni ličnosti. Po mojih mislih si je mojster, podbreški orgljodelec P. Rojc, s tim delom očitno hvalo zaslužil; kako tedaj je to, da celo krajnsko mesto nima ne enega moža, ki, izveden v orglarstvu, bi bil le za pol ure peró v roke vzel, in pohvalil, kar je hvale vrednega? Razglasujmo dela in imena umetnikov, da jih svet pozna! Gotovo se „Novice“ nikdar ne branijo jemati pohvalnih spisov v svoje liste, ako je hvala zaslužena in zadeva domače reči.

Iz Ljubljane. Častiti gosp. J. Levičnik iz Železnikov nam je te dni dopisal, naj oznanimo sledeči predlog po „Novicah“: „Ali bi ne bilo prav, da bi se naši prerano umerli Josipini Turnogradski s tim spominek postavil, da bi se vsinjeni spisi v eno delice natisnjeni na svetlo dali? Gosp. dr. Toman ima gotovo obraz rajne, ki naj bi se tudi ti knjižici pridjal, kakor bi tudi njeni napévi se lepo podali ti zberki (njeni „občutki“ so bili posebno dobri in bi tudi bili vredni natisnjeni biti). Življenjepis bi gotovo naj bolje napisal gosp. Lovre Pintar. Po mojih mislih bi se to delo, ako bi se ga posebno kak izvrsten pisatelj lotil, prav lahko spečalo deleč in deleč, ker nje ime je slovelo, kjer koli se čuje mili slavski glas. Tudi bi se imeli naročniki nabirati in potem njih imena natisniti. Razglasite to moje mnenje po „Novicah“! — Radi vstrežemo častitemu domoljubu, ktereга blaga misel res zasluži, da bi se izpolnila. Al izpolniti jo zamore le mož njeni, gosp. dr. Toman, ker po našem mnenju se noben drug ne smé prilastiti njene slovstvine zapuščine; pa tudi v vsakem drugem obziru bi gosp. dohtar zamogel naj bolje vrediti omenjeno knjižico.

Novičar iz mnogih krajev.

Ministerstvo dnarstva je dovolilo, da pri colnih plačilih se smejo tudi stare sreberne dvojake in stare petice jemati, une za 6, te za 15 kraje., ravno tako tudi za Galicijo kovane petice in tridesetice. — Bèrzovoz (Eilzug), ki po železnici iz Dunaja (10 minut čez 7 zjutraj) v Ljubljano in iz Ljubljane (ob 5. uri zjutraj) na Dunaj od 1. tega mesca hodi, ima le sledečih 17 postáj: Dunaj, Baden, Wiener-Neustadt, Glognitz, Eichberg, Semering, Mürz-zuschlag, Bruck, Gradec, Spielfeld, Marburg, Rače, Pelčane, Celje, Zidani most, Litija, Ljubljana. Cena vožnine je nekoliko višja od na-

vadne železnice: v vozéh 1. verste se za miljo namesti 20 kr. plača 26 kr., v vozéh 2. verste pa namesto 12 kr. 16 kr. — Do 6. augusta je bilo na Marškem podpisanih 12 milionov 255.938 fl., na Šleskem 2 mil. 903.690 fl., na Horvaškem 3 mil. 270.260 fl., v zgornji Austrii 6 mil. 840.892 fl., v Salzburgskem 1 mil. 219.370 fl., na Štajarskem 4 milione 499.555 fl., na Koroškem 1 mil. 438.010 fl., v Terstu 11 mil. 899.320 fl., na Tiroljskem do 7. aug. 4 mil. 950.213 fl. in v Dalmaciji 1 mil. 22.000 fl.; na Krajnskem do 9. augusta 1 milion 444.760 fl. — Obertnijsko društvo (Industrieverein) v Gradcu je dobilo iz južne Amerike dva serpa, kakor jih sploh v Chili rabijo. Ker je želeti, da bi naši fužinarji take serpe narejali za prodaj v tiste kraje, ju je omenjeno društvo na ogled postavilo. Teržacánje zmiraj tožijo, da nimajo kaj domačega blaga v Ameriko pošiljati; s temi serpi bi se dala morebiti dobra kupčija poskusiti. — Iz Vidma na Laškem se sliši, da so letos svile (žide) manj pridelali kot druge leta. — Dve važne novici ste se iz turško-rusovske vojske zvedile te dni: ena je, da rusovska armada maršira domú, to je, čez reko Prut, kjer se bo ustavila; druga pa je, da zedinjena angleška, francoska in turška armada (80 do 100.000 mož močna) se resno pripravlja za napad Krime in posebno Sebastopolja. „Soldatfr.“ misli, da v sedanjih okoljšinah je rusovska armada le za Prutom na varnem mestu, ker nikjer drugod bi se ne mogla sili zedinjenih armad v bran postaviti. Rusovski časniki pa pravijo, da je presvitli car le zato ukazal armadi svoji na domačo zemljo se vrniti, ker sovražnim in prijaznim vladam pokazati hoče, da je vseskozi pripravljen mir skleniti, ki ga Europa želi. Dalje piše „Oest. Corr.“, da je prednji del turške armade pod poveljstvom Iskender-Beg-a 5. dan t. m. došel v Bukurešt, kjer jo je ljudstvo z neskončnim veseljem sprejelo, in da Omer-paša bo z glavnim staniščem začasno ostal v Ruščuku. — Ko se je unidan carevič Konstantin iz Oranienbaum-a v Kronstadt peljal na majhnem čolnu, bi bil kmalo utonil; hud vihar je namreč prekucnil čolnič, da so utonili njegov adjutant in 4 mornarji, carevič pa se je komaj otel v drug čolnič, na katerem so mu prijadrili na pomoč. — Sliši se, da je deželni poglavar rusovskega Poljskega general Rüdiger žlahnim maršalom na Poljskem svetoval: naj prosijo cara Nikolaja za novo ustanovljenje samostojnega poljskega kraljestva. Če ni to le prazna govorica, je general gotovo to le storil na besedo carovo, ki si želi s tem serca Poljcov nakloniti. — 29. julia so iz carogradskega kanala, kjer so dozda mirno stale, jadrane turške barke na černo morje. — Na Španjskem nikakor ne kaže vse tako dobro, kakor se je mislilo o prihodu Espartera in O'Donela; republikanska stranka podpihuje še zmiraj plamen prekucije, ki se je komaj potolažila. Mati kraljice je nek 2. dan t. m. pobegnila čez mejo španjsko. — Ravno slišimo, ali je res, še ne vémo, da je saksonski kralj iz voza padel in se ubil, in da so Rusi odbili napad Francozov na Sebastopolje.

Stan kursa na Dunaji 10. augusta 1854.

Obligacije	5 %	84 ⁵ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	84 fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	74 „	Windišgrac. „	20 „ 29 „
dolga	4 %	66 ¹ / ₄ „	Waldstein. „	20 „ 28 ⁵ / ₈ „
	3 %	53 ¹ / ₂ „	Keglevičeve „	10 „ 10 ¹ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ %	41 „	Cesarski cekini.	5 fl. 46
Oblig. 5% od leta 1851 B		96 ¹ / ₂ „	Napoleon dor (20 frankov)	9 fl. 41
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		77 ¹ / ₂ „	Suverendor	16 fl. 30
Zajemi od leta 1834 . .		219 ¹ / ₂ „	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 20
„ „ 1839 . .		125 ¹ / ₄ „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1854 . .		89 ¹ / ₂ „	na 100 fl.	23 fl.